

Innst. S. nr. 221

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

St.prp. nr. 47 (2008–2009)

Innstilling fra finanskomiteen om fullmakt til å stille statsgaranti for lån fra Norges Bank til Seðlabanki Islands

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Island står overfor et kraftig økonomisk tilbakeslag etter at de tre største bankene i landet ble satt under administrasjon i oktober 2008. Landet har inngått en avtale med Det internasjonale valutafondet (IMF) om et stabiliseringsprogram for islandsk økonomi. Formålet med programmet er å gjenopprette tilliten til den islandske kronen og til islandsk økonomi. I programmet blir det anslått at Island har et finansieringsbehov på 5 mrd. USD. Den økonomiske krisen på Island og avtalen med IMF er nærmere beskrevet i proposisjonen kapittel 2 og 3.

Regjeringen ber om Stortingets fullmakt til å stille statsgaranti for et lån fra Norges Bank til Seðlabanki Islands på 675 mill. USD. Basert på valutakursen 9. mars 2009 tilsvarer dette om lag 4,8 mrd. kroner.

Av det samlede finansieringsbehovet på 5 mrd. USD bidrar IMF med 2,1 mrd. USD. Resten vil bli dekket av bilaterale kreditorer. 19. november 2008, samme dag som IMF-styret godkjente stabiliseringsprogrammet, uttalte finansdepartementene i Finland, Danmark, Sverige og Norge i en felles pressemelding at de fire landene samlet vil gi mellomlangsigte lån til Island på 2,5 mrd. USD.

Norges bidrag må ses i sammenheng med Norges Banks brev til Finansdepartementet av 3. november 2008, der Norges Bank bl.a. informerer om at banken er innstilt på å innvilge et langsiktig lån til

Seðlabanki Islands under forutsetning av en garanti fra norske statsmyndigheter. Samme dag som Finansdepartementet mottok brevet fra Norges Bank, kunn gjorde Regjeringen at den ville legge fram en proposisjon for Stortinget med forslag om statsgaranti for et slikt lån.

Regjeringen legger stor vekt på god nordisk koordinering av støtten til Island. Det norske lånet til Seðlabanki Islands vil bli gitt innenfor en nordisk ramme.

Danmark, Finland, Norge og Sverige har satt som forutsetning for lånet at Island følger stabiliseringsprogrammet som er avtalt med IMF, og at gjennomgangene av dette programmet godkjennes i IMF-styret. I dette ligger bl.a. at Island overholder sine internasjonale forpliktelser, herunder innskuddsgaranti-forpliktelser i henhold til EØS-regelverket, samt at Island gjennomfører nødvendig konsolidering av offentlige finanser for å gjenreise tilliten til Islands økonomi. Det er også en forutsetning at de landene som er mest berørt av underdekningen i den islandske innskuddsgarantiordningen, gir lån for å finansiere de forpliktelser som den islandske stat tar på seg i den sammenheng. I tillegg forutsettes det at islandske myndigheter gir kreditorlandene regelmessige orienteringer om den økonomiske utviklingen i landet.

Sveriges andel av lånet til Island er 700 mill. USD, Danmark og Norge har begge en andel på 675 mill. USD, mens Finland har en andel på 450 mill. USD.

Selv om løftet om lån er angitt i USD, legges det opp til at Island kan velge å få lånet utbetalt i en annen valuta, f.eks. i euro, basert på kursene ved inngåelse av låneavtalen eller ved utbetaling av de fire lånebeløpene. Det er lagt opp til at lånet vil bli utbetalt i fire porsjoner, og at utbetalingene vil finne sted etter hver gjennomgang av Islands stabiliseringspro-

gram i IMF-styret. Det er planlagt fire slike gjennomganger i 2009.

Det legges opp til at lånevilkårene i hovedsak skal følge prinsippene for IMF's lån til Island. I fastsettingen av vilkårene er det viktig å ta hensyn til ønsket om å understøtte IMF-programmet og Islands tiltak for å korrigere makroøkonomiske ubalanser, samtidig som utlånsrenten må settes slik at den dekker kredittrisikoen. Dette tilsier at renten bør dekke kreditors innlånskostnad eller alternativavkastning, pluss en rentemargin som skal dekke administrative kostnader og kredittrisiko.

De administrative kostnadene vil i hovedsak falle på Norges Bank som långiver, mens kredittrisikoen faller på staten som garantist. Det legges til grunn at Norges Bank vil betale en garantiprovisjon til staten v/Finansdepartementet som antas å være tilstrekkelig til å dekke forventet tap. Dermed skulle det ikke være behov for å be om bevilgning til tapsfond. Finansdepartementet vurderer kredittrisikoen som relativt begrenset. Norges Banks og statens fordringer på Seðlabanki Islands og den islandske stat vil trolig ha prioritet etter IMF's fordringer, siden IMF i tråd med hevdvunnen praksis vil ha en særlig status ved en eventuell reforhandling av Islands gjeld, og likt med andre fordringer på Seðlabanki Islands og den islandske stat.

En egen avtale mellom Danmark, Finland, Norge og Sverige vil sikre at lånene til Island vil bli gitt på like vilkår. Avtalen sikrer også likebehandling av de nordiske kreditorene dersom Island ikke overholder sine låneforpliktelser.

Finansdepartementet vil komme tilbake med forslag til budsjettmessig oppfølging i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009, herunder eventuell bevilgning til tapsavsetning.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Alf E. Jakobsen, Rolf Terje Klunghand, Torgeir Micaelsen, lederen Reidar Sandal, Unn Therese O. Sørensen og Marianne Aasen, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, Ulf Leirstein, Jørund Rytman og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Svein Flåtten, Linda C. Hofstad Helleland og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Berge og Heikki Holmås, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, og fra Venstre, Lars Sponheim, viser til Regjeringens forslag om at

Stortinget gir Finansdepartementet fullmakt til å stille statsgaranti for lån fra Norges Bank til Seðlabanki Islands.

Komiteen viser til at Island står overfor et kraftig økonomisk tilbakeslag etter at landets tre største banker ble satt under administrasjon i oktober 2008. Det mest akutte tiltaket i programmet Island har inngått med Det internasjonale valutafondet, IMF, er gjenoppretting av tilliten til den islandske kronen og til islandsk økonomi generelt.

Komiteen påpeker at det kraftige økonomiske oppsvinget Island opplevde fra 2003 til 2008, var prisgitt god og rimelig lånetilgang på internasjonale finansmarkeder. Videre vil komiteen understreke at den svære ekspansjonen i finanssektorens balanse, fra å utgjøre 100 pst. av BNP i 2003 til nesten det dobbelte i 2008, på tross av solide offentlige finanser, medførte høy risiko ved endrede internasjonale rammebetingelser.

Komiteen viser til at den kraftige svekkelsen av den islandske kronen har gitt store, negative konsekvenser for islandske husholdninger som hadde lån knyttet til utenlandsk valuta, da lånene deres er økt vesentlig i islandske kroner. Komiteen vil understreke at husholdninger som tar opp lån i utenlandsk valuta, påføres ekstra risiko.

Komiteen registrerer at stabiliseringsprogrammet mellom Island og IMF legger opp til at Island kan opprettholde noen restriksjoner på kapitalbevegelser mot utlandet fram til november 2009. Komiteen vil påpeke at islandsk økonomi, med store, kortsiktige kapitalplasseringer fra utlandet, trenger midlertidige restriksjoner på kapitalbevegelser for å bidra til valutakursstabilitet og handlingsrom i pengepolitikken. Restriksjoner vil trolig være nødvendig fram til den internasjonale tilliten til Islands økonomi er gjenopprettet.

Komiteen viser til at stabiliseringsprogrammet i tillegg til gjenoppretting av tilliten til den islandske kronen og til islandsk økonomi generelt, har følgende to hovedformål: restrukturere bankene som er satt under administrasjon og konsolidere Islands statsfinanser på mellomlang sikt.

Komiteen støtter Norges bidrag til islandske myndigheters finansieringsbehov, slik det er identifisert gjennom stabiliseringsprogrammet. Komiteen viser til at Finansdepartementet vurderer kredittrisikoen ved dette lånet fra Norges Bank til Seðlabanki Islands som relativt begrenset. Komiteen understreker at Norge er villig til å bidra med støtte på andre måter, som for eksempel ekspertbistand, dersom islandske myndigheter kommer med slike forespørsler. Komiteen er enig i at det legges stor vekt på nordisk samarbeid om støtten til Island.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og merknadene over og rår Stortinget til å gjøre slikt

USD, eller et tilsvarende beløp i en annen valuta basert på kursene på omvekslingstidspunktet, for Norges Banks lån til Seðlabanki Islands.

vedtak:

Stortinget gir Finansdepartementet fullmakt til å stille statsgaranti for et beløp på inntil 675 millioner

Oslo, i finanskomiteen, den 5. mai 2009

Reidar Sandal

leder

Per Olaf Lundteigen

ordfører

